

Tulevaisuuden rahapelijärjestelmä

Ninka Reittu-Kuurila

Jane 30.3.2021
toiminnanjohtaja **Elina Pajula**

Mistä on kysymys

- Suomessa Veikkauksella monopoli rahapelien suhteen, perusteena pelihaittojen ehkäisy
- Veikkauksen vastuullisuustoimenpiteet tulevat merkittäväällä tavalla vaikuttamaan tulevien vuosien aikana Veikkauksen tuottoihin (320-360M€) ja siten myös jaettavissa oleviin avustuksiin.
  - COVID-19 on entisestään lisännyt väliaikaisesti tuotonalenemaa.
- Rahapelitoiminnan tuoton alenemisen vaikutuksia selvittänyt työryhmä (ns. Liikasen ryhmä) jätti raporttinsa helmikuun lopussa.
- Työryhmän työ oli lausuntokierroksella 18.3.2021 asti
- Lausunnon kohde on suomalaisen kansalaisjärjestösektorin kannalta erittäin tärkeä.
- Liikasen työryhmän selvittämiskohteen taustalla on paitsi joukko erittäin tarpeellisia lisäyksiä Veikkauksen vastuullisuustoimenpiteisiin myös digitalisoitumisen myötä muuttuneet rahapelaamisen muodot.
- Ilmiö on ollut ennakoitavissa jo jonkin aikaa. Niinpä rahapelitoiminnan tuottojen käyttöä ja kansalaisjärjestöjen rahoitusta koskevat ratkaisut pitää tehdä nyt.

Neljä erilaista tulevaisuuden vaihtoehtoa suomalaiselle rahapelijärjestelmälle:

1. Ei muutoksia nykyiseen järjestelmään

- Veikkaus arvioi lähivuosien valtion tuloutuksen jäävän vuosittain noin 320–360 miljoonaa euroa alle vuoden 2019 tuloutuksen tason.
- Ilman muutoksia rahapelitoiminnan tuotoilla rahoitettavien käyttökohteiden ja edunsaajien rahoitus jäisi vuosittain edellä mainitun tuoton aleneman verran alhaisemmalle tasolle eli väheneisi noin kolmanneksen vuoden 2019 rahoitukseen nähden.

2. Välitön siirtyminen yleisiin budjettivaroihin

- Muutos toteutettaisiin yhdellä kertaa, jolloin se merkitsi kokonaisrahoituksen vähentymistä noin kolmanneksella.
- Edellä todetun mukaisesti tämä tarkoittaisi rahapelitoiminnan tuoton ja sen käyttötarkoitusten välisen korvamerkinnän poistamista. Tällöin nykyisten käyttökohteiden ja edunsaajien rahoituksen määrä ei enää olisi riippuvainen rahapelitoiminnan tuoton määrästä.
- Edunsaajien näkökulmasta muilta julkisen talouden suhdanteilta suojassa olevan erillisen korvamerkityn tulon poistuminen äkillisesti ilman selkeää valtion kannanottoa tulevasta kehityksestä voidaan nähdä huomattavana, ellei ylivoimaisena ongelmana. Erityisesti kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisjärjestöjen julkisen rahoituksen säilymisestä on kannettu huolta, koska siitä, kuten useista muistakaan rahapelitoiminnan tuotosta myönnettyillä avustuksilla rahoitettavasta toiminnasta, ei ole lainsäädäntöä.

Vaihtoehto 3

3. Kokonaisuudistus

- Rahapelitoiminnan tuotto kokonaisuudessaan yleisiin budjettivaroihin
- Siirtymäajan jälkeen nykyisten rahapelitoiminnan tuoton käyttökohteiden menotason suuruusluokka vastaa vähintään arvioitua tuoton tasoa.
- Hallitus ottaa kantaa mahdollisen kompensaaation tarpeeseen uudistuksen voimaantumoon saakka.
- Uudistuksen jälkeen nykyisten rahapelituoton käyttökohteiden menotaso ei olisi enää riippuvainen rahapelituoton määrästä eikä tason vaihteluista.
- Siirtyminen yleisiin budjettivaroihin ei siten lisää pysyvästi valtion menoja, koska menotaso noudattaisi rahapelituoton tasoa, ellei siitä erikseen toisin päätetä.

Vaihtoehto 4

4. Osittaisuudistus

- Osa rahapelitoiminnan tuotosta säilyisi kehyksen ulkopuolisena nykyisen mukaisesti ja käytettäisiin korvamerkittynä säädettyihin tarkoituksiin.
- Lisäksi osa rahoitettavista menokohteista siirrettäisiin pysyvästi valtion yleisillä budjettivaroilla rahoitettavaksi.
- Vaiheittaisen siirtymäkauden loputtua päädyttäisiin joko tilanteeseen, jossa (i) lopulta kaikki rahapelituotot ohjataan yleisiin budjettivareihin ja kaikki edunsaajat ovat osa yleistä menokehystä tai (ii) tietty prosentuaalinen osuus rahapelituotoista ohjataan yleisiin budjettivareihin ja loppuosuus korvamerkitään osalle nykyisistä edunsaajista. Tämä olisi siten yhdistelmä korvamerkittyä nykyjärjestelmää ja yleiskatteista vaihtoehtoa.

Miten tästä eteenpäin?

- Järjestöjen rahoitus huhtikuun budjettiriihessä
- Va digi –työryhmän raportti toukokuussa
- SOSTE
  - Terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen valtionavustustoimintaa säätelevän säädöksen saattamisen lain tasolle.
  - Arpajaisveron tasoa tulisi pysyvästi alentaa: nykyinen perustaso on yli kaksinkertainen vuoden 1992 tasoon verrattuna, kaikkiaan 12 %.
  - SOSTE kannustaa kaikkia järjestöjä tekemään oman osuutensa pelihaittojen vähentämiseksi.
- Kaikki ratkaisut, erityisesti vaihtoehto 3, edellyttävät laajaa valmistelua ja aitoa järjestökentän osallistamista
  - Myös maakuntien järjestöt mukaan tähän